

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

KAUNO R. EŽERĖLIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2018 m. vasario 5–8 d.

Vizito tikslas – Kauno r. Ežerėlio pagrindinės mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Renata Pavlavičienė – vadovaujanti vertintoja; Asta Grinevičienė, Arvydas Judickas, Alanas Magyla – vertintojai.

Vizito metu stebėtos 55 ugdomosios veiklos, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus. Atsižvelgiant į didelį mokinių sergamumą (49–53 proc. sergančių mokinių), pamokos vyko ir buvo stebimos vasario 5–7 d.).

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Kauno r. Ežerėlio pagrindinė mokykla – bendrojo ugdymo mokykla, vykdanči pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, įsikūrusi Kauno rajono pakraštyje (25 kilometrai nuo Kauno). Šioje mokykloje mokosi mokiniai iš kelių skirtingų Kauno r. seniūnijų (Ežerėlio, Zapyškio, Kačerginės) ir Kazlų Rūdos seniūnijos mokiniai. Pastaruosius 25-erius metus pastebima gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija Ežerėlio mieste, o tuo pačiu ir mokinių skaičiaus mažėjimas mokykloje – minėtu laikotarpiu jų sumažėjo daugiau kaip 50 procentų. Tačiau jau kelinti metai fiksuojamas mokinių skaičiaus augimas. 2017 m. rugsėjo 1 d. duomenimis Ežerėlio pagrindinėje mokykloje mokėsi 163 mokiniai (13 mokinių daugiau nei 2016 m.), dirbo 29 mokytojai. Steigėjo sprendimu 2014 m. rugsėjo 1 d. mokykla iš vidurinės mokyklos buvo reorganizuota į pagrindinę. Tuo pačiu metu Ežerėlio pagrindinės mokyklos patalpose pradėjo veikti Ugnės Karvelis gimnazijos 3–4 (11–12) klasės, todėl Ežerėlio pagrindinės mokyklos mokiniai turi galimybę įgyti vidurinį išsilavinimą nekeisdami mokymosi vietas.

STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Sistemingai stebimas mokyklos indėlis į mokinių pažangą (1.2.2. – 3 lygis).

Mokykloje sistemingai vyksta mokinių pasiekimų ir pažangos stebėseną. Pasibaigus pusmečiui, mokslo metams mokykloje atliekama kiekybinė ir kokybinė ugdymosi rezultatų, lankomumo analizė. Į tai atsižvelgiama skiriant valandas įvairių mokomųjų dalykų moduliams. Mokykloje rengiamos ir analizuojamos mokinių pažangos ir lankomumo ataskaitos. Jos sistemingai aptariamasi su mokiniais klasių valandėlių metu (pasibaigus pusmečiams) bei su mokinių tėvais individualiuose pokalbiuose. Mokykla kaupia informaciją apie tolesnę mokinių mokymosi sėkmę baigus pagrindinę mokyklą. Dauguma jų (2015–2016 m. m. – 94,12 proc., 2016–2017 m. m. – 89 proc.) tęsia mokymąsi Ugnės Karvelis gimnazijos skyriuje, kuris yra Ežerėlio pagrindinės mokyklos pastate.

2. Teikiama tinkama pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis).

Mokykloje šiuo metu yra vienuolika mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių. Jiems organizuojamas ugdymas, atitinkantis jų galias, pritaikant ir individualizuojant ugdymo turinį, teikiama pagalba mokiniui specialistų pagalba. Nuo 2017 m. rugsėjo kiekvienam vaikui priskirtas kuratorius – Vaiko gerovės komisijos narys, kuris sudaro ir stebi, kaip įgyvendinamas individualus pagalbos planas. Daug bendradarbiaujama su tėvais, Kauno r. pedagogine psichologine tarnyba, Ežerėlio, Zapyškio seniūnijomis, Kauno r. policijos komisariatu, Kauno r. savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi. Bendruomenė gerai vertina mokyklos pastangas ir plačiojoje įsivertinimo anketoje

kaip vieną iš stipriųjų mokyklos veiklos sričių akcentuoja orientavimąsi į mokinius poreikius. Vertintojai fiksavo dalį (10) pamokų, kuriose kaip stiprusis pamokos aspektas buvo fiksuota tikslinga, tinkama pagalba mokiniams. Pagirtina, jog mokykla yra išlaikiusi savo valgyklą, kurioje mokiniai maitinami pigiai ir skaniai. Įvertinus aprašytus faktus, galima teigti, kad mokykloje skiriamas deramas dėmesys pagalbos mokiniui teikimui.

3. Mokytojai tiki mokinių galiomis ir juos palaiko (2.2.1. – 3 lygis).

Mokyklos darbuotojai tiki savo mokinių galiomis ir siekia aukštesnių mokymosi ir kitų pasiekimų. Pedagoginiai darbuotojai ugdymo planuose aiškiai reglamentavę, kaip sieks kiekvieno mokinio individualios pažangos. 83,63 proc. stebėtų pamokų vertintojai užfiksavo, jog mokytojai kelia uždavinius, kurie orientuoti į aukštesnius mąstymo gebėjimus. 36,36 proc. pamokose mokytojai kėlė uždavinius, kurie orientuoti į aukštesnius ir žemesnius mąstymo gebėjimus. Šiose pamokose mokiniai turėjo galimybę pradėti mokymąsi nuo pažinimo, informacijos gavimo ir(ar) radimo iki individualių sprendimų priėmimo ir(ar) vertinimo. Mokytojai metodinėse grupėse analizuoja, tariasi dėl veiklų, projektų, edukacinių išvykų, kuriose dalyvaudami mokiniai turėtų galimybių atskleisti savo gabumus, patirti įvairių socialinių patirčių, kurios padėtų formuoti bendrosioms kompetencijoms. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) pildydami *IQESonline* anketą patvirtino, jog *Mokykloje atsižvelgiama į mano vaiko savitumą (gabumus ir polinkius), jį ugdant ir mokant* (teiginio vertė – 3,1). Mokyklos vadovų, mokytojų sutelktumas ieškoti veiklos sprendimų kiekvieno mokinio sėkmei rodo, jog mokytojai tiki mokinio kaip asmenybės augimo ir mokymosi galiomis.

4. Mokyklos bendruomenės santykiai grindžiami pasitikėjimu (2.3.2. – 3 lygis).

Mokyklos darbuotojai teikia svarbą tarpusavio (mokinys-mokytojas, mokinys-mokinys, mokinys-mokytojas-tėvai) santykiams ir savijautai. Kokie santykiai toleruotini ir vertinami, įforminta mokyklos norminiuose dokumentuose. Vertintojai pamokose stebėjo geranoriškus, pagarba ir pasitikėjimu grįstus santykius: 14 pamokų (26,93 proc.) santykiai ir mokinių savijauta buvo įvardinti kaip stiprusis pamokos aspektas, kuriantis skatinančią mokyti aplinką. Darytina išvada, kad mokykla, ugdydama mokinių socialinį sąmoningumą, bendravimo įgūdžius, eina teisingu keliu, kuriami tinkami socialiniai modeliai mokomųjų dalykų pamokose ir visoje mokykloje.

5. Dalyvavimas mokyklos savivaldoje stiprina mokinių lyderystę (2.3.2. – 3 lygis).

Mokykloje skatinama ir palaikoma mokinių lyderystė, ypač akcentuojama mokinių savanorystės svarba, teigiama, jog dauguma jaučia atsakomybę už savo veiklą ir santykius bendruomenėje. Mokinių taryboje mokiniai veikia vadovaudamiesi demokratiniais principais: išiklauso į suaugusiųjų, draugų nuomonę, inicijuoja visai bendruomenei aktualias iniciatyvas. Mokyklos direktorė supranta, jog kai kuriuos svarbius klausimus gali spręsti ir patys mokiniai, tik reikia pasitikėti ir kurti tam galimybes. Savivalda grindžiama dialogo ir tarimosi kultūra. Mokiniai inicijuoja renginių, akcijų organizavimą, bendrauja ir bendradarbiauja su mokytojais, įgyvendindami iš suaugusiųjų kylančias iniciatyvas. Minėti faktai rodo, kad dalyvavimas mokyklos savivaldoje stiprina mokinių lyderystę.

6. Pamokose tinkamai naudojamos įvairios priemonės (3.1.1. – 3 lygis).

Ugdymo(si) aplinkos net 75,01 proc. stebėtų pamokų įvertintos gerai ir labai gerai. Išorės vertintojai konstatuoja, kad turimos mokymo priemonės dažniausiai panaudotos tinkamai. Tiek mokytojai, tiek mokiniai nurodė, kad per pastaruosius dvejus metus mokykloje vyko reikšmingi pokyčiai apsirūpinant ir įvaldant IKT – vertinimo metu beveik visi kabinetai buvo aprūpinti kompiuteriais ir projektoriais, veikė interneto ryšis. Be klasių, yra kompiuterizuotos ir pagalbos specialistų vietos, mokytojų kambarys, skaitykla, joje įrengta išmanioji SMART lenta. Mokyklos direktorė inicijuoja, kartu su vadovų komanda įgyvendina vadybinius sprendimus kompiuterizuojant mokyklą: įsigytas ir pradėtas naudoti 3D projektorius bei programinė įranga gamtos mokslams, jau įsigyta kalbų mokymosi

laboratorija ROBOTEL. Matematikos pamokose naudojamosi elektroninėmis EMA pratybomis. Bendruomenės narių teigimu, vadovėlių ir mokymo priemonių užtenka, dalyje kabinetų ir daugumoje mokyklos viešųjų erdvių buvo matyti mokinių sukurtų darbų. Vyksta stadiono, kuris atitiks šiuolaikinius reikalavimus, atnaujinimo darbai. Stebėdami pamokas vertintojai stipriuoju pamokos aspektu ugdymo(si) aplinkas įvardijo 63,46 proc. pamokų. Apibendrinami išvardintus duomenis išorės vertintojai daro išvadą, kad šiuolaikiškų priemonių naudojimas ugdymo tikslams pasiekti yra paveikus.

7. Tobulinimo kultūra padeda siekti nuolatinės mokyklos pažangos (4.1.1. – 3 lygis).

Mokykla pasižymi besimokančios mokyklos bruožais. Ryškiausiai pastebimas tinkama linkme vykstantis vadovų ir mokytojų mokymasis visais lygmenimis: atliekamos savianalizės, rengiami individualūs tobulinimo(si) planai, mokytojai stebi vieni kitų pamokas, dalijasi įgyta patirtimi. Antras svarbus aspektas mokykloje – mokyklos vadovai viziją, tikslus, laukiamus rezultatus nuolat skelbia, telkia bendruomenę gilintis į veiklos procesų prasmę. Trečias ryškus aspektas – mokykloje kuriama atvira ir lanksti kultūra. Pokalbyje su direktore išryškėjo tikėjimas, kad tik atviruose santykiuose galimas konstruktyvus ir saugus grįžtamasis ryšys, greitas informacijos apsikeitimas, mokymasis įvairiomis kryptimis. Kuriama besimokančios organizacijos kultūra padeda gerinti mokinių mokymosi pasiekimus. Atsižvelgdami į minėtus faktus vertintojai konstatuoja, jog tobulinimo kultūra padeda siekti nuolatinės mokyklos pažangos, ir tai stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

8. Mokykloje plėtojama pasidalyta lyderystė (4.1.2. – 3 lygis).

Pokalbiuose mokyklos bendruomenės nariai teigė, jog mokykloje sudarytos sąlygos visiems būti lyderiais, darbuotojų iniciatyvos visuomet sulaukia pritarimo ir palaikymo. Daug mokyklos pedagogų yra pasirengę imtis lyderystės ir atsakomybės, priklausomai nuo sprendžiamos problemos, turimos kompetencijos, interesų sferos. Mokykloje susibūrusios formalios grupės – Mokyklos taryba, Mokytojų taryba, Metodinės grupės, Mokinių taryba. Nors tai formalios grupės, tačiau viduje veikia neformaliai ir kūrybiškai. Pokalbiuose su šiomis grupėmis, ypač metodinių grupių pirmininkais, Mokinių taryba, išryškėjo dalijimosi, bendradarbiavimo, visuotinio dalyvavimo požymiai. Vertintojai, išanalizavę mokyklos veiklos procesus, kada mokytojai dalijasi atsakomybe, bendradarbiauja, siedami išsikeltų tikslų, įsitraukia į įgyvendinamus pokyčius ir tai daro įtaką mokyklos tobulėjimui, pastebi, kad tai nėra vieno ar kelių žmonių aktyvus darbas – tai pasidalytos lyderystės požymiai. Vertintojai daro išvadą, jog visiems bendruomenės nariams suteikiama laisvė rodyti iniciatyvą, prisiimti už tai atsakomybę, teigia, kad mokykloje plėtojama pasidalyta lyderystė, ir tai stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

9. Skaidri ir atvira mokyklos savivalda (4.1.3. – 3 lygis).

Savivaldos atstovai renkami susirinkimuose balsavimo būdu. Mokinių taryba išsiskiria savo aktyvumu organizuojant įvairias veiklas ir akcijas mokykloje ir miestelio bendruomenėje. Į veiklas Mokinių taryba įtraukia daugumą mokinių. Mokyklos savivalda yra realiai veikianti ir iniciatyvi institucija, susirinkimuose svarstanti ne tik finansinius mokyklos klausimus, veiklos planavimo dokumentus, išklausanči mokyklos direktorės ataskaitas, bet ir teikianči siūlymus mokyklos veiklai. Kaip teigia Mokyklos tarybos nariai, jie žino beveik viską mokykloje, nes vadovų veikla yra skaidri, vyksta atviras bendravimas tarp bendruomenės narių. Daug informacijos apie veiklas, veiklų planus, pasiekimus, finansus bei išteklius yra viešai skelbiama mokyklos interneto svetinėje ir yra prieinama visiems mokyklos bendruomenės nariams. Bet kuris bendruomenės narys mokykloje yra priimamas ir išklausomas. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokykloje yra skaidri ir atvira savivalda.

10. Mokytojai veikia kartu siekdami geresnių mokinių rezultatų (4.2.1. – 3 lygis).

Mokykloje veiklos organizuojamos komandiniu principu, sudaromos darbo grupės, jos suformuojamos kolegialumo ir savanoriškumo principu. Komandinių tikslų siekiama remiantis mokyklos veiklos įsivertinimo rezultatų analize ir išvadomis. Mokyklos bendruomenė telkiama

organizuojant šventes, renginius, tėvų susirinkimus, dalyvaujant akcijose ir projektuose. Mokyklos personalas laiko save komanda, kuri mokykloje siekia bendrų tikslų. Mokykloje yra sudaromos sąlygos kiekvienam bendruomenės nariui reikšti savo nuomonę bei prisidėti prie ugdymo(si) proceso kokybės gerinimo, mokyklos kultūros puoselėjimo. Metodinės grupės organizuoja metodinę veiklą ir patirties sklaidą, skatina mokytojus rengti metodinius pranešimus. Dalyvavimas įvairiuose projektuose telkia bendruomenę komandiniam darbui: skatina burtis mokytojus, tartis, dalintis patirtimi. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokykloje vyksta teigiami pokyčiai telkiant mokyklos bendruomenę. Mokyklos bendruomenė buriasi į komandas, vyksta kolegialus ir kryptingas mokymasis, kurio rezultatas – matoma ugdymo(si) pažanga.

TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinių pažangos optimalumas pamokoje (1.2.1. – 2 lygis).

Daugiau kaip pusėje (53,85 proc.) stebėtų pamokų kiekvieno mokinio pažanga buvo įvertinta patenkinamai. Iš surinktų duomenų pastebėta, jog, vertinant pamokos pabaigoje išmokimo stebėjimą, trūko konkrečių ir aiškių pažangos ir pasiekimų vertinimo kriterijų, retai buvo apgalvoti ir tinkamai parinkti pažangos ir pasiekimų matavimo ir vertinimo būdai. Lyginant individualios pažangos matavimo kokybę pagal ugdymo sritis nustatyta, kad sąlyginai geriausiai mokinių pažanga ir pasiekimai buvo vertinti matematikos (vidurkis – 2,63), lietuvių k. (vidurkis – 2,60) ir gamtamokslinio ugdymo (vidurkis – 2,50) pamokose. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokinių pažangos matavimas pamokoje yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas ir *vertėtų susitarti dėl mokinio pažangos stebėjimo ir fiksavimo atsižvelgiant į pamokos uždavinio formulavimą, Bendrųjų programų reikalavimus ir realius mokinio gebėjimus, kas padėtų siekti mokinių pasiekimų ir pažangos.*

2. Tvarkaraščių patogumas mokiniams (2.1.2. – 2 lygis).

Tvarkaraščių analizė rodo, kad yra laikomasi reikalavimų dėl maksimalaus pamokų skaičiaus per dieną ir savaitę, aštuntų pamokų mokykloje nėra, 9–10 kl. mokinių tvarkaraštyje nėra nei vieno „lango“. Išanalizavus 5–10 kl. mokinių tvarkaraštį galima teigti, kad jis sudarytas nepakankamai laikantis ugdymo proceso higienos reikalavimų. Pastebėta, kad ne visuomet krūvis mokiniams yra tolygus. Netolygiai skirstomos pamokos pagal sudėtingumą per savaitę. Pamokų tvarkaraštyje reikėtų kaitalioti sunkius ir lengvus dalykus, kaityti pamokas pagal profilį, ypač svarbu pamokas, kuriose reikalaujama įtempto protinio darbo, kaitalioti su pamokomis, turinčiomis fizinio darbo elementų. Mokyklai reikėtų atkreipti dėmesį, kad netolygiai skirstomos pamokos pagal sudėtingumą per dieną, tvarkaraštyje yra dvigubų to paties dalyko pamokų. *Tikėtina, kad paskirsčius pamokas pagal sudėtingumą per dieną, o pamokas, kuriose reikalaujama įtempto protinio darbo kaitaliojant su pamokomis, turinčiomis fizinio darbo elementų, tvarkaraščiai būtų labiau orientuoti į mokinių poreikių tenkinimą.*

3. Mokinių savivaldumas mokantis (2.3.1. – 2 lygis).

Savivaldumo mokantis turinį atspindi mokinių savarankiškumo apraiškos, savaveiksmiškumas, vadovavimas sau, individualios veiklos refleksija. Reikiamoms savybėms, gebėjimams formuoti turi būti kuriamos tam tikros mokymosi sąlygos: tikslo formulavimo, turinio atskleidimo, struktūros, trukmės, reikiamų mokymosi išteklių pasirinkimo, strategijų, aplinkos. Vertintojai užfiksavo, jog minėtos sąlygos (pavieniai elementai) buvo kurtos tik dalyje pamokų (40,38 proc.). Mokantis savivaldžiai, vienas iš esminių mokymosi aspektų – refleksija. Stebėtose pamokose ši ugdymo proceso dalis dar nefiksuota kaip savastis, vyko fragmentiškai. Mokykloje dirba daug kūrybingų mokytojų, tad *tikėtina, jog kiekvienas permąstęs savo pedagoginį procesą pamokoje, neformalioje veikloje skirs daugiau laiko susidaryti mokiniui asmeninį mokymosi profilį (kaip išsikelti tinkamą mokymosi uždavinį, pasirinkti mokymosi būdus, susiplanuoti laiką, pasirinkti reikiamas priemones ir šaltinius, formuoti*

kritinio mąstymo įgūdžius, kurie padeda tinkamai refleksijai). Tai padės mokiniams išauginti vidinę motyvaciją mokytis visą gyvenimą, gebėjimą tai sieti su asmenine gyvenimo kokybe.

4. Vertinimo kriterijų aiškumas pamokoje (2.4.1. – 2 lygis).

Kaip stiprusis pamokos aspektas vertinimas ugdymui stebėtose pamokose fiksuotas 6,67 proc. pamokų, o kaip tobulintinas – 17,27 proc. pamokų. Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys stebėtas 6 pamokose. Šiose pamokose išmokimo tikrinimas buvo nuoseklus. Kitose pamokose nebuvo aiškiai suformuluoti vertinimo kriterijai pamokos uždavinyje, todėl ir pasigesta mokinių pasiekimų vertinimo nuoseklumo ir aiškumo, pažangą skatinančio grįžtamojo ryšio. Išorės vertintojai daro išvadą, kad vertinimo kriterijų aiškumas pamokose yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. *Pamokos pradžioje mokytojui numatant aiškius vertinimo kriterijus, mokymosi sėkmės matavimas bei mokinių individualios pažangos įvertinimas apibendrinant pamokos veiklas taptų tikslesnis bei prasmingesnis. Aiškūs, su mokiniais aptarti užduoties vertinimo kriterijai leistų mokiniams tinkamai analizuoti ir vertinti savo pažangą, o mokytojams leistų teikti pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį, stiprėtų mokinių savivoka ir motyvacija siekti geresnių mokymosi rezultatų.*

5. Mokymosi aplinkos ergonomiškumas (3.1.2. – 2 lygis).

Mokykloje patalpų pakanka – yra dalykiniai kabinetai, pradinio ugdymo klasės, įrengti pagalbos mokiniui specialistų kabinetai. Veikia biblioteka, kurioje yra skaitykla, joje įrengtos aštuonios kompiuterizuotos bei aštuonios darbo vietos. Įrengtas mokinių laisvalaikio kambarys su sėdmaišiais žaidimais nėra visada atviras. Atlikusi grindų ir sanitarijos mazgų remontą mokykla gavo higienos pasą, tačiau dalies kabinetų funkcionalumas vis dar reikalauja poryčių dėl netinkamo erdvių apšvietimo, vėdinimo. Technologijų kabinetas ne tik neatitinka šiuolaikinių reikalavimų, bet ir yra nesaugus. Išorės vertintojai stebėtose pamokose ergonomiškumą, kaip privalumą, įvardijo tik 3 pamokose (5,75 proc.). Mokykla neturi aktų salės, valgykla yra atskirame pastate, todėl mokiniai priversti į ją eiti lauku, nors rūbinė yra visai kitame mokyklos gale. Chemijos kabinete nėra traukos spintos, tokia situacija neatitinka higienos reikalavimų. *Mokyklai tikslinga tęsti pradėtus darbus, pasitelkus savininko pagalbą ieškoti išteklių kuriant mokymo(si) aplinkos ergonomiškumą.*